

Дзвоник

№ 234

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 18 рік видання, жовтень, 2026 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 234, 2026 р.

*Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.*

ISSN 2501-2630

ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Людмила Дорош

Редактор: Ольга Сенишин

Редколегія: Міхаєла Гербіл,

Михайло Михайлюк, Михайло Трайста

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Електронна адреса редакції:

clopotel@uur.ro

Друкарня:

«RCR Print»,

Бухарест, Румунія

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші, загадки, пісні
- * сторінки-розмальовки
- * вироби своїми руками
- * дидактичну сторінку
- * сторінку народознавства
- * рубрику «Славетні українці»
- * рубрику «Заходи для дітей»
- * рубрику «Вивчаємо англійську»

Дзвоник завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

*Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!*

Неоніла СТЕФУРАК

Як гарно в лісі восени!

Як гарно в лісі восени!

Кленову гілочку торкни –
вона здригається, бринить,
немов струни сталевя нить.

Жовтіють граби і дуби,
вкривають листячком гриби,
кущі, галявини, плаї,
сліди малесенькі твої.

Навкруг завія золота –
багряне листя обліта.
Сміється сіверко: «Лови!»,
зірвавши шапку з голови.

І ти за шапкою біжиш
у цей малюночок, у вірш,
в дитинства сонячного світ.
А мама дивиться услід.

Каштан

Наїжачився каштан –
зачіпається:
– Дістань!

Я між листячка сиджу,
каштанятко стережу.
Каштанятко у мені,
наче в панцирній броні.
Та коли скажу я:
– Трісь!

Каштанятко відповість:
– Я доросле.
Тук-тук-тук!

Відпусти мене на брук.
Хай мене підніме хтось
і посадить в землю.

Ось!

Пролетять літа – і з мене
буде дерево зелене.

Вячеслав РОМАНОВСЬКИЙ

Гарбузи

На врожайні щедрі терези
Викотила осінь гарбузи.
В барвах літа, повнобокi, пишні
Сяють, наче глечики з Опішні,
І такі – хоч на базар вези!

Не ледачий у селі народ.
Господиня ж хвалить свій город,
Що родючий і цінує працю,
Та й вона за все уміє браться
Без похвал і всяких нагород...

І тепер городини – вози,
Та усе ж найкращі – гарбузи!

Євген ГУЦАЛО

Осінь усміхається

Осінь усміхається, зітхає,
Золотом стіка додолу клен.
Сутінками року називають
Місяць листопад іще здавен.
Красне літо в вирій відлетіло,
Мов його ніколи й не було,
І вода у річці потемніла,
Ніби чорне ворона крило.
Сойка-непосида метушиться,
Дбає про запаси для зими:
Під коріння, в мох, в опалі листя
Все хова й хова свої корми.

Де озоном в хащах лісу віє,
Де струмить по стовбурах смола,
Вже шишкар сосновий червоніє
І шишкар ялиновий пала.
А калина – у дозрілих гронах,
А калина – вся у снігурах,
Мов окропом бризкає червоним,
Барвами окриленими гра.
Дуб стоїть, як витязь древньоруський
У шоломі – і вартує шлях...
Скоро, скоро перелітні гуси
Нам притягнуть зиму на хвостах.
Вечоріє сонце непривітне,
Опливає воском, як свіча...
Скоро, скоро осінь перелітна
Зиму перелітну постріча...

Микола СИНГАЇВСЬКИЙ

Танцюють граки

Танцюють граки. Танцюють граки,
аж гомін стоїть на осінніх луках.
І тануть у небі летючі хмарки,
коли в них пірнає розчулений птах.
Злітають у небо і – грудкою вниз,
і колом веселим кружляють навкруг.
Аж гнеться над ставом шумкий верболіз,
і ніби травною вгинається луг.
То птиці прощаються з літом своїм,
лежить їм далекий до ірію шлях.
Для них тут солодкі стернища і дим,
ще й хочуть награтися в рідних полях.
Та знову танок свій ведуть залюбки,
і видно, і чути мені звіддала...
Танцюють граки. Танцюють граки,
і чує грачине гуляння земля.

Степан К. Д. ТРАЙСТА

Під дубом, що залишився

(Продовження з попереднього числа)

Його голос лунав по всій залі:

– Дорогий Ведмедю, володарю Європи...

І слова полетіли над глядачами. Вільно. Упевнено. Так, ніби вони давно жили всередині нього.

Коли вистава закінчилася, зал вибухнув оплесками. Люди підвелися зі своїх місць. Дехто витирив сльози. Діти кланялися знову і знову. Микола бачив у першому ряду маму. Вона плакала. Але вперше за довгий час – від радості.

За кулісами панував справжній вихор. Діти сміялися. Обіймалися. Сtribали від щастя.

– Ми це зробили!

– Ти бачив зал?!

– А як вони аплодували!

– Я думав, що зомлію!

– А я забула одну репліку!

– Ніхто не помітив!

Микола теж усміхався. Вперше за багато місяців він відчув себе просто дитиною. Не біженцем. Не свідком війни. Не хлопчиком із сумним щоденником. Просто дитиною. Але раптом ця радість почала віддалятися. Наче хвиля відступала від берега. Його погляд випадково впав на порожнє крісло в останньому ряду залу. І серце стиснулося. Тато. Він раптом так ясно побачив його. Побачив, як той сидить там, усміхається і плескає в долоні. Почув його голос:

– Молодець, Колю.

Хлопчик відвернувся. У грудях стало важко. Дуже важко. Він тихо вийшов із галасливої гримерної і сів на сходах за театром. Над містом уже запалювалися вечірні вогні.

– Чому ти тут сам? – почув він знайомий голос.

Поруч сів дядько Михайло. Микола довго мовчав. А потім тихо запитав:

– Як ви думаєте... тато пишався би мною?

Письменник не відповів одразу. Він подивився на небо. Потім на хлопчика.

– А ти сам як думаєш?

Микола опустив очі.

– Не знаю.

– Тоді я скажу тобі одну річ.

Він поклав руку йому на плече.

– Батьки не перестають бути поруч лише тому, що їх немає поряд.

Хлопчик мовчав.

– Твій тато живе у кожному доброму вчинку,

який ти робиш. У кожному сміливому кроці. У кожному слові, яке ти говориш чесно. Микола відчув, як до очей підступають сльози.

– Він навчив тебе бути таким.

– Думаєте?

– Я впевнений.

Над ними пролетіла зграя птахів. І на мить хлопчику здалося, що серед них є той самий лебідь з далекого озера. Поранений колись. Але тепер вільний.

Тієї ночі Микола відкрив свій щоденник. Довго дивився на чисту сторінку. А потім написав:

Сьогодні я був Левом. Люди аплодували. Мама плакала від радості. Усі казали, що я добре зіграв. Але весь час я думав про тата. Якби він був тут, то, мабуть, усміхався б своєю тихою усмішкою. Дядько Михайло сказав, що батьки живуть у наших вчинках. Якщо це правда, тоді сьогодні тато теж був на сцені. Разом зі мною. І мені здається, що десь далеко, під дубом, який залишився, вітер сьогодні шумів трохи радісніше.

(Далі буде)

Ольга МІРОН

Урок під яблунею

Жив собі у гірському селищі хлопчик на ім'я Данило. Він був моторним і завзятим, але мав один великий недолік – вважав, що може з усім у житті впоратися сам. Коли дідусь повчав його бути уважним або кликав до спільної праці, Данило лише відмахувався: «Я вже дорослий, сам усе знаю й усе зможу!».

Наближалася осінь, а з нею – свято Покрови Пресвятої Богородиці. До цього дня в селі завжди намагалися завершити всі польові роботи, утеплити хати та заготовити дрова, адже після Покрови, як казали старі люди, «покров накриває землю листом, а там і снігом».

Напередодні свята дідусь мовив:

– Данилку, збери до вечора останній урожай яблук у нашому саду та занеси до комори. Хмари збираються, бути негоді. А я піду допоможу сусідові відремонтувати стріху.

Данило тільки посміхнувся:

– Та що там збирати! Я ще встигну пограти з хлопцями на річці, а яблука зберу за пів години.

Хлопчик бігав із друзями до самого вечора, зовсім забувши про прохання. А коли сонце сховалося за гору, небо раптово затягнуло важкими, темними хмарами. Здійнявся холодний, різкий вітер, і випав перший ранній сніг із крупною.

Данило кинувся до саду, але було запізно: холодний вітер збивав яблука на землю, вони падали у багнюку та мерзли. Хлопчик намагався збирати їх замерзлими пальцями, але пекло у грудях від розпачу – урожай, який родина плекала все літо, гинув через його легкодухість і самовпевненість. У сльозах він сів під яблунею, не знаючи, що робити.

Аж раптом вітер стих. Данило підвів очі й побачив, що над садом ніби розлилося м'яке, тепле світло. Вітер більше не колихав гілки, а перші сніжинки танули, не торкаючись плодів. Хлопчик відчув дивовижний спокій, наче хтось невидимий простягнув над ним і над усім садом великий, теплий захисний покров.

За кілька хвилин до саду прибіг дідусь із сусідськими дітьми.

– Не плач, внучку, – лагідно сказав дідусь. – Покрова завжди береже тих, хто усвідомлює свої помилки. Але й сам не зівай!

Усі разом вони швидко та дружно зібрали вцілілий урожай і занесли його в теплу комору.

Того вечора, сидячи біля печі й п'ючи гарячий чай із м'ятою, Данило запитав у дідуса:

– Дідусю, а чому це свято називають Покровою?

– Тому, Данилку, що давним-давно Пресвята Богородиця з'явилася людям у місті, яке взяли в облогу вороги. Вона розпростерла над ними свій омофор – святе покривало – і захистила їх від біди. Відтоді Покрова – це символ захисту, милосердя та любові. Вона покриває нас від

усякого лиха, але й навчає нас самих бути захистом один для одного: допомагати слабшим, поважати старших і не залишати нікого в біді.

Із того дня Данило дуже змінився. Він зрозумів, що справжня сила полягає не в гордості чи намаганні зробити все самому, а у вмінні слухати мудрі поради, щиро визнавати свої помилки та завжди простягати руку допомоги тим, хто цього потребує.

Запитання на перевірку розуміння змісту:

1. Яка головна риса характеру Данила завжала йому на початку оповідання?
2. Яке доручення дав дідусь хлопчикові напередодні Покрови?
3. Чому Данило не виконав прохання дідуса вчасно?
4. Що сталося з урожаєм яблук, коли почалася негода?

Запитання на аналіз та роздуми:

1. Яке диво сталося в саду, коли Данило заплакав від розпачу?
2. Як дідусь пояснив Данилу походження та духовний зміст свята Покрови?
3. Чому дідусь і сусідські діти прийшли на допомогу Данилу, замість того щоб просто висміяти чи покарати його?

Анна ОВЧАРУК,

12 років

Повелителі усього живого

(Продовження з попереднього числа)

Тепер уже Нічназоря зробила висновки:

– Теоретичні чи ні, але ти маєш рацію. Пам’ятаєте землетрус? І ту живу гору? Це був момент дестабілізації. Тоді з’явилися повелителі. А ми всі думали, що нічого не змінилося. Сигрона, власне, і прикрила все.

– Схоже, у нас уже немає часу на продовження цього обговорення... Другий місяць вже трохи видимий. Давайте просто будемо обережними біля повелителів. Ми будемо битися незалежно від того, чи є якась змова між ними чи ні. Сигрона має бути зупинена. Сноуре, я не думаю, що ти насправді сюди прийшов просто, щоб поговорити. Але в будь-якому випадку ми б від твоєї допомоги не відмовилися. Принаймні не я, – підкреслила Синій.

– Я прийшов вас попередити. І пам’ятайте мої слова: вони всього лиш можуть використати сигрону проти вас, до самого ритуалу. Дестабілізація цього не змінює. Щодо допомоги... Я збираюся зосередитися на більш довгостроковому розвитку подій, – відповів вовк багатозначно.

– Знаючи тебе, все одно не буде зрозуміло, як закінчується цей розвиток подій ідеально в твоєму баченні. Тож я, мабуть, і не буду питати, що ти маєш на увазі. У будь-якому випадку, ми вже будемо йти. Добре знати, що ти живий-здоровий і робиш те, що завжди робив. Хай твій розум буде ясным і в безпеці, – щиро побажала Синій.

– Хай твої мандри не заведуть у безвихідь, – відповів Сноур, обертаючись назад до лісу.

– Хай твої довгострокові плани не призведуть до катастрофи, – сказала Нічназоря, перш ніж Сноур пішов.

Вовк подивився на неї.

– Хай твоя мудрість продовжуватиме оберігати тебе, – відповів вовк і стрибнув через найближче повалене дерево, зникаючи у тумані.

Обрані ж почали йти назад до війська.

– Я розумію, що це не має відношення до майбутньої битви, але що то було, коли ви прощалися? – запитав Срібліно.

– Це стара традиція. Чисто між нашою колишньою зграєю, яка так і не сформувалася до кінця... – відповіла вовчиця. – Коли ми знаємо, що, скоріш за все, побачимо іншого в далекому майбутньому або, можливо, серед ворогів, ми говоримо те, що, на наш погляд, найважливіше для того, кому ми це говоримо... – із сумом пояснила Нічназоря, мабуть, згадуючи про Ікло.

– Цікаво, – тільки й сказав дракон.

Вони дійшли до армії, яка все ще чекала й тихо щось обговорювала між собою. Навколо туман погустішав, але не природнім шляхом. Вони витратили більше часу на обговорення, ніж здавалося, – уже стало темно, Другий місяць тьмянів у небі...

Розділ 30 Несподіванка.

Срібліно думав про все, що сказав Сноур лише декілька хвилин тому. Йому здавалося сумним те, що не все так просто з цим пророцтвом, але він вирішив, що прикладе всіх зусиль для того, щоб усе закінчилося добре...

Десь збоку луснула гілка, і це допомогло йому вибратися зі своїх думок. Він подивився в бік звуку, примружуючись у спробі розгледіти хоч щось крізь туман.

– Цей туман заважатиме і нам, і ворогам, – зітхнув він.

– Маю сумніви, бо цей туман явно магічний. Можливо, вони можуть бачити крізь нього, – відповів Воїндобра, який і зламав ту гілку.

– Є якесь заклинання, щоб ми бачили крізь нього? – запитав дракон.

– Якби це був звичайний туман, то так. Але цей – створений сигроною. Тому заклинання не може спрацювати, – пояснив ластівка.

– Нічназоре, що ти дізналася під час розвідки? – десь зліва почувся голос Синього.

– Галявина вже недалеко звідси. І вони за допомогою цього паркану, по суті, зробили кращий прохід для своєї армії, хоч там поки що нікого, – відповіла пташка, яка, здається, була ближче, ніж вовчиця, хоч Срібліно не був упевнений. – Також вони створили магічний бар'єр, тож ми не можемо залетіти в місцевість за парканом. Ну, насправді в місцевість між двома парканами.

– Цікаво. Все ж нам варто продовжувати йти. Арміє, продовжуймо йти. Так само тихо, – вже голосніше наказала вовчиця.

– Чекай, більшість крізь туман не бачить! – гукнув Срібліно перед тим, як вдарився головою об сухе дерево.

Воно почало тихо падати. Хтось, здається Воїндобра, миттєво зреагував і, пробурмотівши якесь заклинання, зробив так, щоб дерево впало беззвучно.

– Туман не настільки густий, Срібліно... Чи все... – десь справа почувся голос Єлизавети.

Дракон подивися у її бік, але почувався сліпим. Її голос, так само як і решта звуків навколо, здавалися такими віддаленими. Складалося враження, що він знаходиться під водою. Туман, здавалося, ще більше погустішав, так неначе дракон якимось чином опинився всередині хмари. І вона крутилася навколо нього, наче торнадо радіусом десь у десять метрів.

У якийсь момент туман праворуч від нього почав густішати, поступово набуваючи обрисів примарного силуету. Дракон завмер, напруживши м'язи, готовий напасти або відскочити, якщо цей силует виявиться ворожим. Можливо, це пастка або ілюзія?

– Хто ти? – запитав він, по старій звичці принохуючись. Чомусь він не міг внюхати жодного запаху від незнайомця.

А згусток туману не поспішав відповідати. Із нього вийшла якась дивна дракониха, яка, здавалося, теж була з туману. Вона була трохи нижчою за Срібліно, її очі були фіолетовими і старими, але добрими; крила гострими, але в неї не було лівої передньої лапи – мабуть, вона була втрачена в бою. Срібліно здивовано на неї дивився.

Малюнок авторки

– Бабусю? – він майже прошепотів.

Дракониха посміхнулася настільки, наскільки це може зробити дракон.

– Але як таке можливо?

– Що, ти думав, лише в Південних королівствах говорять з мертвими, га? – спитала вона все ще посміхаючись.

– Я думав... Що лише нащадки світлоптахів можуть говорити з мертвими, – відповів дракон.

(Далі буде)

Христина КОСТЕНКО

Щирий дарунок

Того дня Марійка була чимось стурбованою, блукала помешканням та стиха зітхала. Мати з бабусею переглядалися, чи не захворіла знову їхня дівчинка? Надворі панувала золотава осінь, сонце щодня лагідно зазірало до господи. Але Марійка була хворобливою з того часу, як народилася. Тож дорослі завжди стежили, щоб зненацька не заскочила її недуга.

Через кілька днів у Марійки був день народження, який припадав на велике свято – Покрову Пресвятої Богородиці. І щороку напередодні іменин дівчинка сильно хворіла.

Цьогоріч Марійка почувалася добре і нетерпляче чекала подарунків та святкування, проте задумала зробити дарунок і своїй небесній покровительці. Бабуся Катря давно розповіла онуці, що її називали на честь Богородиці і що треба уклінно молитися їй та щиро прохати, щоб Марійка була здоровою. Тож нині вона відчула, що саме завдяки заступництву святої Марії своє особисте свято зустрічатиме не в ліжечку.

Отак міркувала дівчинка і все стурбовано походжала. То в кухню зазірне, де бабуся пекла пиріг, то на веранду вийде, де дідусь лагодив кошики з лози. І надумала дівчинка намалювати яскраві квіти для небесної покровительки. Пішла шукати олівці, але найяскравіші та найулюбленіші з них – жовтий і рожевий – кудись зникли. А хіба ж будуть гарними квіти без них? Заходила вона ліпити квіточки з пластиліну, але вони виходили незграбними. Спробувала Марійка зробити букет із кольорового паперу, та їй забракло терпіння, бо вимастила клеєм пальці. Розсердилася дівчинка сама на себе і заплакала. Незчулася, як підійшла стурбована мати Наталя і обійняла:

– Що трапилося, доню?

Марійка голосно схлипувала та витирала сльози, але зрештою розповіла про свою біду:

– Матусю, я така незграбна. Он десь загубила олівці, а ще в мене не виходить зробити квіти з паперу... А я так хотіла виготовити своїми руками дарунок для небесної покровительки на свято Покрови.

– Це ж чудова думка! Але чому на свій день народження ти готуєш їй подарунок? – здивувалася мати.

– Я хотіла таким чином подякувати святій за те, що протягом року менше хворіла і свій день народження зустрічаю здоровою.

– Яка ж ти в мене розумниця, – мати лагідно пригорнула доньку. – А знаєш, яким найважливішим подарунком можеш потішити Богородицю?

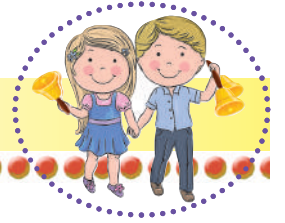
Марійка затихла і вражено дивилася на маму. А в цю мить до дитячої кімнати зайшов тато Пилип, який почув їхню розмову.

– Щира молитва, доню, буде найкращою подякою твоєї покровительці, – промовив він і простягнув пакет. – А я сьогодні купляв на роботу канцтовари і придбав для тебе фломастери і розмальовки з квітами.

– Тож можеш щодня розмальовувати яскраві картинки і присвячувати Богородиці, – промовила мама і запропонувала: – Ходімо вечеряти, бо бабусині пироги смачно пахнуть аж сюди.

А увечері перед сном Марійка стала навколійки біля ліжечка та сердечно подякувала святій Марії, бо щиро вірила, як і вся родина, що саме вона допомагає їй одужати. З того часу дівчинка щодня згадувала в молитві небесну заступницю і присвячувала їй свої добрі справи.

Віталій ТКАЧУК

АБЕТКА ДЛЯ АРТЕМКА

Є є

Є еклери, є бісквіт,
І пече їх сірий Кіт.
Помагають теж в роботі
У пекарні три Єноти.

І і

– Може, нам туди зайти
(Зліва я, а справа ти)
Й закричати: «Обережно!
Іскри! Полум'я! Пожежа!»

Ж ж

Жаба, що в ставку живе,
Поруч продає желе.
Крім желе, цукрову вату
Можна в Жаби ще придбати.

Ї ї

Три Єноти, Жаба й Кіт
Налякаються як слід
І втечуть з пекарні в хижі,
Лишать нам солодку їжу!

З з

Та найбільше вабив зір
Білий і легкий зефір.
Від зефіру в Апельсина
Покотилась навіть слина.

Й й

– Мабуть, це поганий план, –
Відповів малий Банан,
– Потім за таку пригоду
З нас удома зроблять йогурт!

И и

І Банан, як Миша сир,
Мріяв з'їсти цей зефір.
Стали друзі міркувати,
Як смаколики дістати.

К к

– Тут живе десь дядько Кріт,
Скрізь таємний має хід.
От якби знайти те місце
І в пекарню ним залізти...

Тематична картка «Лялька-мотанка»

З Поліною Кочегаровою

1. Відгадай загадку.

Я без голки народилась,
Із тканини вся зробилась.
Без обличчя я стою,
Рідну землю бережу.

Відповідь: лялька-мотанка.

2. Прочитай текст.

Лялька-мотанка – одна з найдавніших народних ляльок.

Свою назву вона отримала від слова «мотати», адже її не шили голкою, а створювали, намотуючи клаптики тканини й нитки. Традиційна мотанка не має обличчя. Замість очей і рота на її голівці роблять хрест із ниток – символ сонця, гармонії та добра.

Наші пращури виготовляли мотанки з льону, вовни, бавовни та кольорових стрічок.

Мотанки були різними. Одні створювали до свят, тому їх називали *Коляда*, *Масляна*, *Веснянка*, *Вербниця* або *Купавка*. Інші дарували на весілля чи новонародженим, а ще були ляльки, з якими гралися діти.

Кожен колір мав своє значення. Червоний символізував життя і любов, зелений – природу та здоров'я, жовтий – сонце, синій – воду й творчість, а білий – чистоту та світло.

Цікаво, що двох однакових мотанок майже не існує. Кожну майстриня створювала вручну, тому кожна лялька була особливою та неповторною.

3. Правда чи неправда?

А) Обведи кружечком номер речення, яке містить правдиву інформацію. Ті номери речень, в яких міститься неправдива інформація, закресліть навхрест.

1. Мотанку шиють голкою.
2. Назва походить від слова «мотати».
3. Мотанка часто не має обличчя.
4. Її виготовляють із тканини та ниток.
5. Це сучасна пластмасова іграшка.

Б) Порахуй, скільки природних матеріалів названо в другому завданні?

Відповідь: 4 (льон, бавовна, вовна, кольорові стрічки).

4. Знайди дві однакові мотанки.

5. Добери прикметники

А) Випиши з тексту всі прикметники, які відносяться до іменника «мотанка».

Наприклад: найдавніша, особлива, неповторна.

Б) Які ще прикметники можна використовувати із іменником «мотанка»?

Варіанти відповіді: народна, українська, саморобна, оригінальна, кольорова, традиційна, цікава.

6. Встанови правильний порядок виготовлення ляльки-мотанки.

1. Намотати тканину.
2. Прикрасити стрічками.
3. Підготувати тканину.

Відповідь: 3 → 1 → 2.

7. З'єднай дві сторони та утвори прислів'я, приказки та народні вислови.

Мотати треба без голки,	щасливу долю віщує
Як мотаєш ляльку з добрим серцем,	але з душею
Мати дочці мотанку дарує –	аби доля не була колотою
Без обличчя,	то й доля буде світлою

8. Закінчи речення.

1. Мотанку виготовляють шляхом _____.
2. На обличчі часто є _____ із ниток.
3. Для роботи використовують _____ матеріали.
4. Мотанка є символом українських _____.
5. Кожна мотанка виготовляється _____.

Відповіді: намотування; хрест; натуральні; традицій; вручну.

9. Розглянь малюнки ляльок-мотанок та прочитай описи. Визнач, де яка лялька, і впиши відповідну літеру біля її назви.

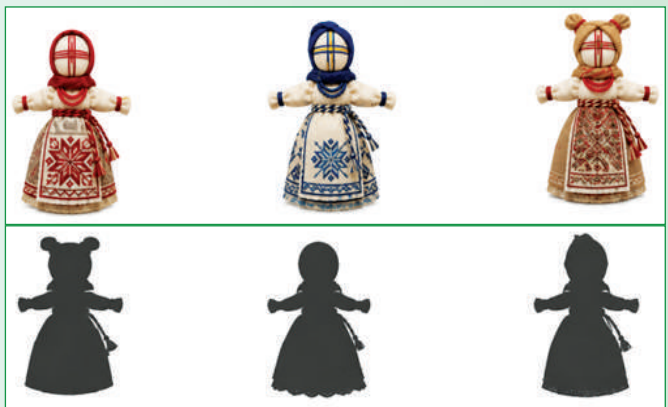

- А. Оберегали єдність і вірність у сімейному житті
 Б. Для немовлят.
 В. Для захисту дому.
 Г. Допомагала в домашніх справах.
 Д. Для достатку.

Берегиня – _____;
 Пеленашка – _____;
 Зернянка – _____;
 Десятиручка – _____;
 Нерозлучники – _____.

Відповідь: берегиня – В, пеленашка – Б, зернянка – Д, десятиручка – Г, нерозлучники – А.

10. Знайди тінь до кожної мотанки.

Зроби своїми руками

Гарбуз із гофрованої труби

З Людмилою Дорош

Хочеш незвичайну геловінську прикрасу, яку можна зробити власноруч? Спробуй перетворити звичайну гофровану трубу на яскравий гарбуз! Завдяки рельсфній поверхні він виходить дуже схожим на справжній гарбуз – об'ємним і смугастим. А якщо додати гілочку, сизаль та кілька геловінських деталей, вийде справжня святкова декорація.

Матеріали. Гофрована гнучка труба; помаранчева фарба в балончику; невелика суха гілочка; сизаль, суха трава, мох або штучне листя; клей або двосторонній скотч; ножиці – якщо потрібно підрізати матеріал; чорний картон, папір чи фетр для геловінського декору.

Увага! Працювати з фарбою в балончику та інструментами краще разом із дорослими.

Крок 1. Формуємо гарбуз.

Розправ гофровану трубу так, щоб її ребристі складочки стали добре помітними. Потім згорни її в кільце, як бублик, і встав один кінець труби в інший. Якщо з'єднання недостатньо міцне, закріпи його клеєм або скотчем.

Підказка: чим довший відрізок труби, тим більшим вийде гарбуз. Не стискай трубу занадто сильно – так він буде об'ємнішим.

Крок 2. Фарбуємо.

Постав заготовку на картон або непотрібний аркуш паперу та рівномірно пофарбуй її

помаранчевою фарбою. Намагайся, щоб фарба потрапила і в складочки труби. За потреби після висихання нанеси ще один тонкий шар. Залиш гарбуз повністю висохнути.

Важливо: фарбувати з балончика має дорослий у добре провітрюваному місці.

Крок 3. Додаємо хвостик.

У центральний отвір встав невелику суху гілочку – це буде хвостик гарбуза. Якщо вона хитається, закріпи її краплею клею. Навколо хвостика приклей трохи сизалю, сухої трави, моху або штучного листя. Так гарбуз матиме більш природний вигляд.

Крок 4. Додаємо геловінського настрою.

Тепер час прикрашати! Виріж із чорного паперу маленьких кажанів, павучків або очі й рот для гарбуза. Їх можна приклеїти прямо на ребристу поверхню. Поруч розклади сухе листя,

маленькі шишки чи додай декоративну павутинку.

Хочеш веселого гарбуза – тоді зроби йому широку усмішку. Любиш страшилки – додай трикутні очі та гострі зуби. Або створи цілу компанію різних гарбузиків! Спробуй створити білий гарбуз-привид, чорний гарбуз-відьму або навіть фіолетового гарбуза-монстрика!

Ходить гарбуз по городу

Помірно

Українська народна пісня

Poco allegretto (♩ = 86)

Хо - дить гар - буз по го - ро - ду, пи - та - еть - ся сво - го - ро - ду:

5 — Ой, чи жи - ві, чи здо - ро - ві всі ро - ди - чі гар - бу - зо - ві?

9 Ой, чи жи - ві, чи здо - ро - ві всі ро - ди - чі гар - бу - зо - ві?

Ходить гарбуз по городу
Питається свого роду:
— Ой, чи живі, чи здорові
Всі родичі гарбузові?

Обізувалась жовта диня,
Гарбузова господиня:
— Іще живі, ще здорові
Всі родичі гарбузові.

Обізувались огірочки,
Гарбузові сини й дочки:
— Іще живі, ще здорові
Всі родичі гарбузові.

Обізувалась морковиця,
Гарбузова сестриця:
— Іще живі, ще здорові
Всі родичі гарбузові.

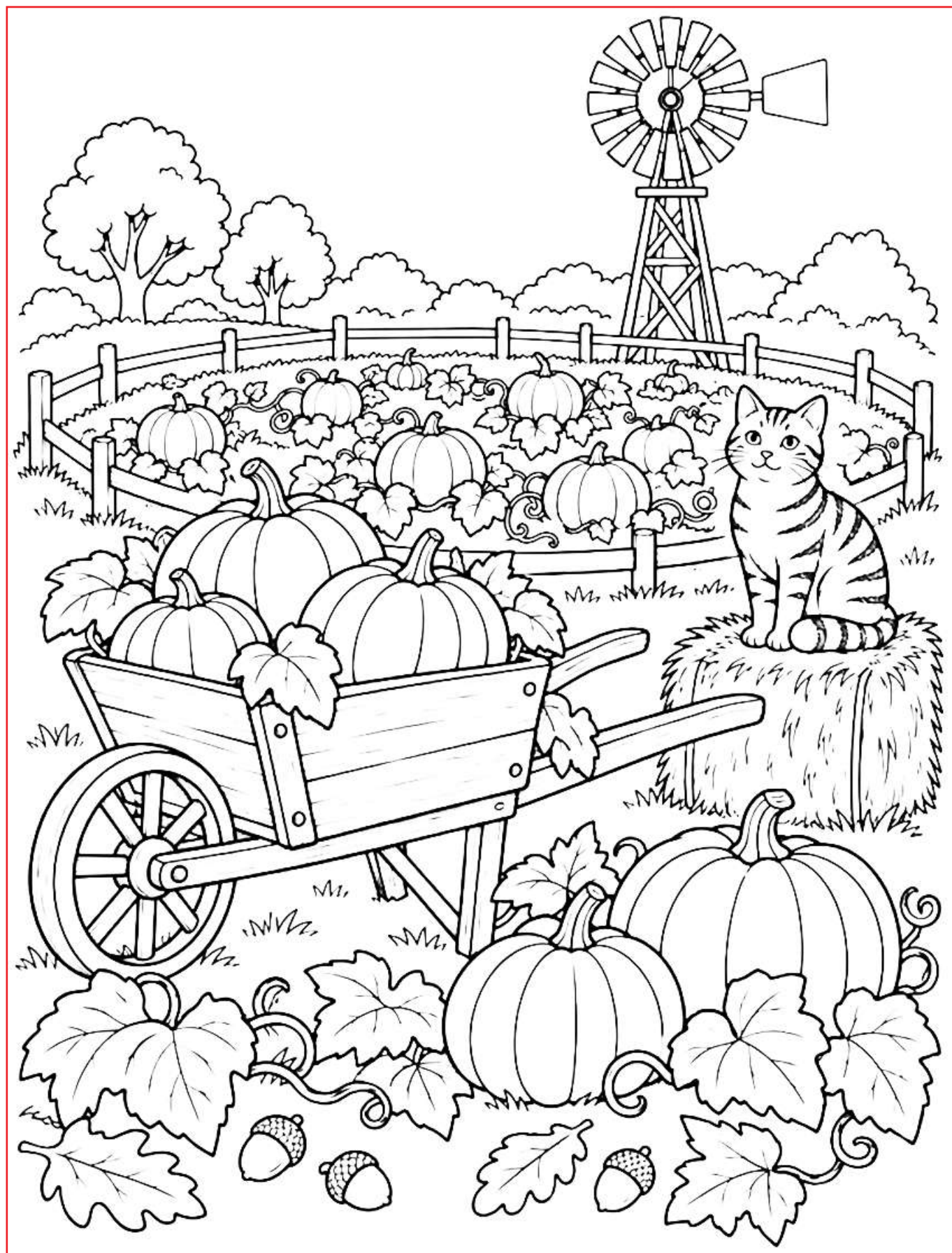

Обізувались буряки,
Гарбузові свояки:
— Іще живі, ще здорові
Всі родичі гарбузові.

Обізувалась бараболя,
А за нею і квасоля:
— Іще живі, ще здорові
Всі родичі гарбузові.

Обізувався старий біб:
— Я піддержав увесь рід!
Іще живі, ще здорові
Всі родичі гарбузові.

— Ой ти гарбуз, ти перистий,
Із чим тебе будем їсти?
— Миску пшона, кусок сала —
От до мене вся приправа!

Дмитрівська субота

Сторінка народознавства з Ольгою Сенишин

У народній традиції Дмитрів день, який святкуємо 26 жовтня, знаменував наближення зими та сприймався як момент переходу від активного господарського року до зимового періоду. Перед цим святом, у суботу (24 жовтня у цьому році), традиційно святкується Дмитрівська субота – день загального осіннього поминання померлих. Це тихий день пам'яті, коли ми згадуємо тих, кого любили, і дякуємо за те, що вони були у нашому житті. Це християнське свято може вважатися в тих чи інших регіонах навіть головним поминальним днем року. В Україні традиційно поминання померлих є не лише священним обов'язком кожного християнина, але й важливою частиною народної культури та духовного життя. Вважається, що коли живі молилися за упокій душ своїх рідних і близьких, то таким чином єднались із тими, хто вже відійшов.

них, а також продукти для пожертви («панахидки») – хліб, крупи, мед, олію, солодощі. Ці продукти символізують душевну їжу та шану до померлих. Віряни підносять свої молитви за упокій душ рідних, близьких, друзів, знайомих і навіть тих, кого особисто не знали, але хто відомий Богові.

Наші прадіди зазвичай напередодні йшли на кладовище та прибирали могили. Вже після служби в церкві люди йшли на кладовище, щоб запалити свічки і помолитися на гробах своїх батьків, дідів, родичів. У деяких місцевостях існували дуже красиві домашні звичаї: залишати там воду, рушник, їжу, як символічний знак пам'яті про померлих.

Після церкви сім'я збиралася за святковим обідом вдома – скромна поминальна трапеза без алкоголю та гучних розваг. На стіл ставили лише пісні страви: кутю, узвар, млинці, піріжки тощо. Адже за переказами в цю ніч тіні померлих розходяться по хатах своїх родичів та пригощаються приготовленими стравами та напоями. Родина згадувала померлих добрими словами, говорила про них із пошаною та повагою. Погано говорити про померлих не можна – це може образити їх, зашкодити спокою їхньої душі. Головне: не забувати, що поминання – це не про скорботу, а про вдячність за життя і пам'ять.

Святий великомученик Димитрій Солунський, на честь якого названо цей день, був військовим комендантом грецького міста і загинув за свою віру в Христа. Він вважається покровителем воїнів і саме тому Дмитрівська поминальна субота спершу була днем вшанування воїнів, які загинули за віру та Батьківщину.

У давній Київській Митрополії ця традиція набула особливого значення, зокрема у монастирях, де в цей день поминали спочилу братію. Із часом цей день став нагодою для загального поминання всіх спочилих християн, предків та жертв національних трагедій (Голодомор, репресії, війни).

У давнину Дмитрівську суботу називали «фодинною» або «дідовою», що підкреслювало важливість збереження пам'яті про предків. У цей день, а подекуди навіть напередодні – у п'ятницю ввечері – служать заупокійні богослужіння. Люди приносять записки з іменами рід-

В останні роки в Україні цей день набув особливого значення. Тоді згадують тих, хто загинув у нинішній війні, віддаючи своє життя за свободу України та за мир. Молитви за упокій їхніх душ об'єднує живих і мертвих у вірі в перемогу життя над смертю, добра над злом. Таким чином Дмитрівська поминальна субота об'єднує молитви за всіх спочилих, за всіх полеглих захисників України, зберігаючи давню духовну традицію.

●●● Славетні українці ●●●

Іван Підкова

З Ольгою Сенишин

Цей видатний козацький атаман та військовий діяч залишив виразні сліди в історії Запорізької Січі – центр козацької вольниці та опору проти турецьких і татарських загроз у той період. За тридцять років своєї діяльності Іван Підкова організував приблизно 20-30 великих експедицій, більшість із яких були успішними. Ім'я цього козацького ватажка стало легендарним не тільки в Україні, де про нього склали численні перекази, думи та пісні. Його звитяжне життя і трагічна загибель привернули увагу літописців багатьох країн. Тарас Шевченко присвятив його подвигам однойменну поему. Іван Підкова залишається символом боротьби за свободу та стратегічного мислення, козацької бойовості та непохитної волі.

Іван Підкова (також відомий як Іван Серпяга, Іван Вода, Іоан Вірменин, Ioan al IV-lea Potcoavă, Niscoară Potcoavă) народився у 1533 році чи то на Брацлавщині, чи то в Трансільнії (Молдавському князівстві). Чимала кількість румунських авторів стверджують, що він був румуном із Придністров'я. За переказами, молодий козак отримав ім'я «Підкова» за свою надзвичайну фізичну силу: міг легко ламати підкови руками або зупиняти віз, запряжений шістьма кіньми. Козацький отаман був також відомий своїм велетенським зростом – досягав 2 метрів та 29 сантиметрів. Він користувався величезним авторитетом серед козаків не тільки за свою силу, але й за мужність і хоробрість, за рішучість та військовий талант.

Іван Підкова організував та керував низкою успішних військових операцій проти турецьких та татарських військ. Його стратегічні рі-

шення часто приносили перемогу із відносно невеликими за кількістю козацькими загонами.

Однією з найвідоміших сторін діяльності Підкови були його морські експедиції. Він організовував різні рейди на турецькі судна. Іван Підкова відомий як новатор у військовій справі. Він використовував методи, які були революційними для свого часу: швидкі маневри кавалерії, непередбачувані атаки із засідок, збирання інформації про противника, об'єднання різноманітних козацьких загонів.

Військові успіхи та народна популярність Івана Підкови призвели до того, що за підтримки козацького загону та місцевого боярства він вигнав турків з Молдавії і був проголошений князем. Однак невдовзі за таку зухвалість, на вимогу турецького султана, Підкова був підступно схоплений польськими союзниками. У 1578 році за наказом короля Польщі та в присутності турецьких посланців відважного козака стратили у Львові. У своєму останньому слові він сказав: *«Мене привели на смерть, хоч у своєму житті я не звершив нічого такого, за що заслужив би подібний кінець. Я знаю одне: я завжди боровся мужньо як чесний лицар проти ворогів християнства і завжди діяв для добра і користі своєї Батьківщини...»*

За смерть Підкови запорожці довго мстили як туркам, так і полякам. Його страта стала тією іскрою, з якої пізніше спалахнула війна під проводом Хмельницького. На честь Івана Підкови встановлені пам'ятники, названі численні установи, його ім'я носять козацькі організації, а музеї висвітлюють його діяльність.

Вивчаємо англійську

З Іриною Савіною

1. Відшукай сховані в таблиці слова.

B	P	C	P	K	H	Y	S	P	Y	L	T	R	C	E	F	Q
B	L	J	O	U	O	K	D	D	O	A	M	E	A	W	H	V
I	I	A	C	B	E	Z	E	N	E	I	G	T	U	Z	Y	G
P	W	M	C	L	W	T	C	R	A	J	R	S	L	M	W	P
E	F	W	E	K	N	E	T	H	A	C	E	N	D	J	S	C
F	M	T	U	U	C	R	B	F	Q	Q	P	O	R	M	R	B
S	O	U	A	K	O	A	H	C	T	I	W	M	O	S	B	U
N	Y	H	T	K	H	P	T	K	A	Q	Y	Q	N	A	V	D
W	D	F	C	S	W	K	L	N	I	K	P	M	U	P	S	Q
Z	A	I	W	W	O	V	A	M	P	I	R	E	V	A	P	J
B	R	P	E	U	K	C	B	M	F	J	N	G	S	U	O	A
T	Q	W	K	X	F	F	S	F	S	H	W	B	N	G	O	B
L	S	V	Y	Y	F	R	I	G	H	T	F	U	L	X	K	J
L	K	A	B	U	S	M	H	N	R	F	S	W	X	B	Y	P
K	F	W	K	G	Y	O	W	B	W	T	U	J	T	V	R	U
Q	T	G	H	V	S	N	C	J	S	U	W	Q	P	K	N	I
U	E	G	G	T	A	W	I	V	W	M	I	S	S	S	Q	E

BLACK CAT	FRIGHTFUL	SKELETON
CANDY	GHOST	SPOOKY
CAULDRON	HAUNTED	TRICK OR TREAT
COBWEB	MONSTER	VAMPIRE
COSTUME	PUMPKIN	WITCH

2. Прочитай короткий текст, переклади українською. Дай відповіді на запитання.

Halloween

Story by Andrew Frinkle

Halloween is the last day of October. That's October 31st. Halloween is a fun and spooky holiday.

On Halloween, you can make a Jack-O-Lantern. This is a pumpkin with a silly or scary face. There are other decorations, like bats, black cats, and skeletons, too!

On this holiday, you can wear a costume. Do you want to dress up like a princess or a super hero? Do you want to dress up like your favorite movie character?

On Halloween, you can go trick-or-treating. You go house-to-house in your costume and say, "trick or treat!" Then you will get some candy.

3. Закінчи речення, використовуючи малюнки як підказку.

1. I see the _____.
cat
broom

2. I see the _____.
hat
bat

3. I see the _____.
moon
tree

4. I see the _____.
web
bed

5. I see the _____.
pot
bat

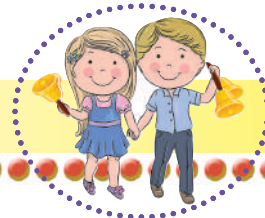
Заходи для дітей

✿ На зустрічі «Клубу української малечі», організованій 26 вересня Клузькою філією СУР, гарбуз став справжнім героєм дня! Разом із ним діти здійснили маленьку подорож у минуле – до українського села, народних звичаїв і веселих пісень. Говорили про те, яке місце гарбуз посідав у житті українців, звідки походить традиція «дати гарбуза» та чому цей яскравий плід вважали символом достатку, щедрості й добробуту. Під веселу пісню «Ходить гарбуз по городу» діти гралися, рахували гарбузове насіння і навіть скуштували свіжий гарбуз. А потім перетворили звичайні гарбузи на справжніх веселих персонажів – прикрашали їх фарбами, стрічками, намистинками та блискучим папером. Так звичайний осінній гарбуз допоміг створити теплу зустріч, сповнену пісень, творчості, усмішок і цікавих відкриттів.

✿ Цієї осені в середній школі Крічови, що в Тіміському повіті, відбулася важлива подія – учні вперше отримали можливість вивчати свою рідну українську мову. Відтепер 14 школярів відкриватимуть для себе красу українського слова, традицій та культури. Це важливий крок для української громади Крічови, адже рідна мова допомагає зберігати зв'язок із родиною, історією та культурою предків. Українці живуть у Крічові вже понад 100 років і дбайливо передають свої традиції з покоління в покоління. Тепер до цієї доброї справи долучилися й школярі. У майбутньому вони зможуть продовжити вивчати українську мову в Теоретичному ліцеї імені «Юлії Гашдеу» в Лугожі. Бажаємо юним учням цікавих уроків, нових знань і радості від спілкування українською мовою!

••• Заходи для дітей •••

✿ 13 вересня 2026 року в с. Штюка відбувся XI симпозіум «Від Марамуреша до Штюки» – тепла зустріч, присвячена історії, традиціям та культурі української громади в Румунії. Учасники згадували історію українців у Штюці, говорили про важливість рідної мови, школи, церкви та громади у збереженні української ідентичності.

Особливо яскравою частиною зустрічі став святковий концерт. На сцені виступили талановиті діти та молодь із різних населених пунктів Тіміського повіту: вони співали, грали на музичних інструментах і танцювали, даруючи глядачам гарний настрій та українські пісні. До концерту також долучилися дорослі колективи, які виконали традиційні мелодії й танці своїх громад.

Для дітей такі зустрічі – це не лише можливість виступити на сцені. Через пісню, танець, музику та спілкування вони знайомляться з культурою своїх предків, відчують себе частиною великої української спільноти та вчаться берегти те, що отримали від попередніх поколінь. Адже саме діти й молодь завтра понесуть далі українське слово, пісню, традиції та пам'ять про своє коріння.

Пишаємося нашими дітьми!

Учні гімназійної школи с. Кричунешть на культурному заході «Зустріч із синами села та кулінарні традиції українців», організованому Марамороською філією СУР

Гурт «Червона ружа» на заході «Концерт релігійних пісень», організованому Караш-Северінською філією СУР